

Aleg. 70.

S p r a w o z d a n i e

Wydziału krajowego w przedmiocie umowy z c. k. Rządem zawrzeć się mającej o spłatę sumy 1,400.000 zł. skarbowi państwa w myśl art. II. ustawy z 5. czerwca 1890. (Dz. u. p. Nr. 110.)

Wysoki Sejmie!

Ustawa z dnia 5. czerwca 1890. (Dz. u. p. Nr. 110) upoważnia c. k. Rząd do zawarcia z krajem Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z W. Ks. Krakowskiem ugody o uregulowanie stosunku skarbu państwa do funduszków indemnizacyjnych Galicyi wschodniej i zachodniej. Ugoda ta, której projekt na skutek przedłożenia rządowego Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 20. października 1882 roku uchwalił, zawiera między innymi postanowienie, że od r. 1883 począwszy, skarb państwa w miejsce dotychczasowego zasiłku w kwocie 2,625.000 zł. rocznie, płacić będzie 2,100.000 zł. rocznie jako zasiłek bezzwrotny, a 325.000 zł. rocznie, jako bezprocentową pożyczkę. Pozostałą resztę 200.000 zł. rocznie mieli płacić opodatkwani.

Gdy pomimo gotowości Wysokiego Sejmu do zakończenia sprawy indemnizacyjnej ugoda nie przychodziła do skutku, a Wysoki Sejm kilkakrotnie uchwałami sprawę tę przypominał i oświadczał, iż trwa przy warunkach ugody, przeto c. k. Rząd wniósł w roku bieżącym ponownie przedłożenie w tym przedmiocie do Rady państwa. W przedłożeniu tem zajął c. k. Rząd to stanowisko, iż warunki ugody, przez Wysoki Sejm w roku 1882. uchwalonej, obowiązują tak, jak gdyby ugoda była już w r. 1883 zawartą, że zaś skarb państwa przez cały ten okres siedmioletni, zamiast zastrzeżonych ugodą 2,425.000 zł., płacił 2,625.000 zł., przeto wyższkę 200.000 zł. rocznie, która po siedmiu latach czyni łącznie 1,400.000 zł., uważał c. k. Rząd jako „nadpłatę,“ którą kraj, a raczej opodatkwani Galicyi wschodniej i zachodniej, skarbowi państwa zwrócić mają. Skutkiem tego rządowy projekt ustawy ugodowej zawiera w art. II. postanowienie, że co do sposobu zwrotu tych „nadpłat“ w łącznej sumie 1,400.000 zł., zawartą będzie osobna umowa między c. k. Rządem a Reprezentacją kraju i że do zawarcia tego układu c. k. Rząd jest upoważniony.

Projekt ustawy ugodowej został przez obie izby Rady państwa z udziałem i za przyzwoleniem reprezentantów naszego kraju uchwalony, a przez Najjaśniejszego Pana d. 5. czerwca b. r. sankeyouowany.

Dnia 1. września b. r. otrzymał Wydział krajowy odezwę Prezydium c. k. Namiestnictwa Alegat I. z dnia 31. sierpnia b. r. l. 9.662/pr. (LW. kr. 38040/90), którą tu załączamy jako Alegat I.

W odezwie tej Prezydium Namiestnictwa na skutek reskryptu JE. p. Ministra skarbu z dnia 25. sierpnia b. r. l. 4.377 zażądało od Wydziału krajowego rychłego udzielenia wniosków co do terminów zwrotu nadpłat w kwocie 1,400.000 zł.

Alegat II. Na odezwę tę odpowiedział Wydział krajowy pismem z dnia 2. września b. r. l. 38.040. W piśmie tem, które tu jako alegat II. załączamy, Wydział krajowy szczegółowo wyłuszczył, iż wina siedmioletniej zwłoki w dojściu ugody do skutku nie ciąży na kraju i jego Reprezentacyi, że zatem i skutki tej zwłoki, do których należy urośnięcie „nadpłat“ ze skarbu państwa do kwoty 1,400.000 zł., nie powinny na kraj spadać tak wielkim ciężarem długu. Oświadczył jednak Wydział krajowy, że „nie przesadzając uchwałam Sejmu w tym przedmiocie“ mógłby tylko na taką spłatę powyższej sumy się zgodzić, któraby nastąpiła dopiero po niszczeniu długu z tytułu corocznych zaliczek w kwocie 325.000 zł. powstałego, który urośnie do sumy 4,875 000 zł., a według ugody ma być spłacony w latach 1899, 1900 i 1901 rocznie ratami po 1,625.000. Spłata sumy 1,400.000 zł. powinnaby, zdaniem Wydziału krajowego, nastąpić od r. 1892 począwszy w 7 rocznych ratach, t. j. w takim samym okresie, w jakim ów dług nie z winy kraju i jego Reprezentacyi do takiej wysokości urośł.

Alegat III. W odpowiedzi na to pismo otrzymaliśmy dnia 23. września b. r. odezwę z c. k. Prezydium Namiestnictwa z d. 22. września b. r. L. 10.226 (LW. kr. 40.664.90). Odezwę tę załączamy jako **Alegat III.** Na wniosek nasz, aby spłatę sumy 1,400.000 zł. rozłożyć na 7 rocznych rat po 200.000 zł. od r. 1902 płatnych, oświadczył c. k. Rząd, iż skoro kraj według ustawy ugodowej płacić ma w latach 1899, 1900 i 1901 po 1,625.000 zł. rocznie i wydatek ten pokrywać będzie dodatkami do podatków, to nie może podlegać trudności, ażeby także dodatki do podatków wstawione były także i w budżet r. 1902. Rząd przeto zaproponował nam, aby cała suma 1,400.000 była spłacona w r. 1902, i wezwał Wydział krajowy, by „tę propozycję uznał jako korzystną dla kraju.“

Alegat IV. Wydział krajowy jednak, po ponownem a dokładnem rozważeniu sprawy, nie mógł żadną miarą ani tej propozycyi przyjąć, ani też uznać, iżby jego propozycya w odezwie L. 38.040 podana, była niesłuszną. Fragnąc jednak nie opóźniać dzieła ugody i objawić tę samą gotowość do ustępstw, jakimi się Wysoki Sejm, od r. 1882. począwszy, kierował, zaproponował Wydział krajowy odezwą z dnia 24. września 1890. L. 40.664 — tu jako **Alegat IV**, dołączoną — ażeby spłata kwoty 1,400.000 zł., nastąpiła nie jednorazowo, jak c. k. Rząd chciał, ale w trzech rocznych ratach, t. j. w latach 1902 i 1903 po 500.000 zł., a w roku 1904 reszta 400.000 zł. Powody tego wniosku przytoczone są w powołanej właśnie odezwie, przeto ich tutaj nie powtarzamy.

Alegat V. Na tę propozycję nadeszła przychylna odpowiedź c. k. Rządu, zakomunikowana Wydziałowi krajowemu w załączonej tu jako **alegat V.** odezwie c. k. Prezydium Namiestnictwa z dnia 7. października b. r. L. 10.873 (LW. kr. 43.081), do której załączono projekt ugody, jakaby na podstawie powyższych warunków zawartą być miała. Przedstawiwszy w ten sposób cały przebieg tych rokowań, z którego Wys. Sejm przekonać się może, że Wydział krajowy nie zaniedbał niczego, ażeby ciężar, ustawą z d. 5. czerwca 1890 na kraj nałożony, jak najmniej dotkliwym uczynić — wnosi Wydział krajowy:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm upoważnia Wydział krajowy do zawarcia z c. k. Administracją państwa imieniem kraju następującej ugody:

U G O D A

zawarta między c. k. Administracją państwa, a Wydziałem krajowym Królestwa Galicji i Lodomerji wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskim imieniem Reprezentacyi kraju, w przedmiocie z wrotu nadpłat ze skarbu państwa funduszom indemnizacyjnym Galicji wschodniej i zachodniej poczynionych

1) Nadpłaty ze skarbu państwa do funduszków indemnizacyjnych dla Galicyi wschodniej i zachodniej w latach 1883 do 1889 włącznie poczynione, po 200.000 zł. rocznie a więc w łącznej kwocie 1,400.000 zł., których zwrot na podstawie art. II. ustawy z 5. czerwca r. 1890 D. u. p. L. 110 ciąży na kraju, obowiązuje się kraj zwrócić w przeciągu trzech lat od r. 1902 począwszy a to w latach 1902 i 1903 po 500.000 zł. zaś w r. 1904 resztę 400.000 zł.

2) Kraj winien jest, celem spełnienia obowiązku zwrotu powyższych kwot w wymienionych powyższych latach, odpowiednie dodatki do podatków nałożyć i pobierać.

3) Niniejsza ugoda będzie sporządzona w dwóch równobrzmiących, nieostemplowanych, podpisami Ministra Skarbu oraz Marszałka krajowego i dwóch Członków Wydziału krajowego zaopatrzonych egzemplarzach, z których jeden ma być przechowany w e. k. Ministerstwie skarbu a drugi w galicyjskiej Re-prezentacyi kraju.

Wiedeń dnia

Lwów dnia

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomerji wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie dnia 10. października 1890.

Marszałek krajowy :

Sanguszko w. r.

Sprawozdawca :

Tadeusz Romanowicz w. r.

Członek Wydziału krajowego.

Alegat 1. do sprawozdania LW. kr. 43081/890.

Odpis odezwy c. k. Prezydium Namiestnictwa we Lwowie z dnia 31. sierpnia 1890, l. 9662 do Wydziału krajowego we Lwowie.

Według art. II. ustawy z dnia 5. czerwca 1890. dz. pp. Nr. 110. o zawarciu ugody z Reprezentacją kraju Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem celem uregulowania stosunków państwa do funduszków indemnizacyjnych Galicyi wschodniej i zachodniej, zastrzeżone zostało określenie bliższych postanowień względem zwrotu nadpłat udzielonych w okresie czasu 1883 do 1889. ze skarbu państwa funduszom indemnizacyjnym Galicyi wschodniej i zachodniej w łącznej kwocie 1,400.000 zł. osobnej umowie między c. k. rządem i Reprezentacją kraju zawrzeć się mającej. Wskutek reskryptu Jego Excelencyi Pana Ministra skarbu z dnia 27. sierpnia 1890, l. 4377, upraszam uprzejmie świetny Wydział krajowy, by celem wygotowania tego układu zechciał jak najrychlejsze udzielić mi stosowne wnioski co do terminów zwrotu tych nadpłat.

Alegat 2. do sprawozdania LW. kr. 43081/890.

Odpis odezwy Wydziału krajowego z dnia 2. września 1890, l. 38040 do Prezydium c. k. Namiestnictwa.

W odpowiedzi na szacowne pismo z d. 31. sierpnia b. r. l. 9662 w sprawie terminów zwrotu sumy 1,400.000 zł., którą kraj Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem w myśl art. II. ustawy z 5 czerwca 1890, dz. p. p. nr. 110 ma zwrócić, Wydział krajowy ma zaszczyt oznajmić co następuje:

Chcąc po słuszności rozstrzygnąć kwestyę, kiedy powyższy dług i w jakich ratach ma być spłacony, należy zachować na oku 1) sposób powstania tego długu, 2) finansowe położenie naszego kraju.

Na posiedzeniu z 20. października 1882, uchwalił Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem na skutek przedłożenia rządowego projekt uregulowania stosunku skarbu państwa do funduszków indemnizacyjnych Galicyi wschodniej i zachodniej. W projekcie tym między innymi postanowiono, iż z zasiłku dotychczas funduszom tym ze skarbu państwa w sumie 2,625.000 zł. rocznie udzielanego, będzie nadal skarb państwa płacił 2,100.000 zł. jako bezzwrotną subwencyę, a 325.000 zł. rocznie jako zasiłek bezprocentowy, zwrotny od r. 1899 począwszy w 3 latach, czyli w 12 kwartalnych ratach, całą zaś tymi zasiłkami niepokrytą resztę wydatków rzeczonych funduszków pokrywać się będzie z dodatków do podatków. Innymi słowy: oprócz długu w przyszłości zwrotnego wziął kraj na siebie kwotę 200.000 zł. rocznie. Zobowiązanie to pojmował Sejm tak ściśle, iż od tego czasu co roku uchwalał, że w razie przyścia do skutku uchwalonej w r. 1882

ugody, dodatki do podatków na fundusze indemnizacyjne Galicyi wschodniej i zachodniej mają być podniesione o 2 ct., co mniej więcej dałoby kwotę 200.000 zł.

Sejm więc przyjmując uciążliwe dla kraju warunki ugody a zarazem uchwalając ewentualne co roku pokrycie na wypadek konstytucyjnego zatwierdzenia tych warunków, uczynił wszystko, co w jego mocy, ażeby ta sprawa co rychlej załatwioną została. A gdy mimo to załatwienie jej z roku na rok się przewlekło, uchwalił Sejm w r. 1887 na wniosek śp. Alfreda hr. Potockiego wezwanie do c. k. rządu o przyspieszenie tej sprawy, zaś na posiedzeniu z 25. listopada 1889 na wniosek swojej komisji budżetowej powziął uchwałę, mocą której oświadczył, iż trwa przy warunkach ugody w r. 1882 uchwalonych.

Przytoczyliśmy te fakta dla stwierdzenia, iż jeżeli ugoda indemnizacyjna przez 7 lat się zwlekała i dopiero w drugiej połowie ósmego roku od jej uchwalenia w Sejmie wejść może w życie, to zaiste nie kraj ani też jego Reprezentacya ponosi winę tej długiej zwłoki, ale druga strona kontraktująca tj. skarb państwa przez c. k. Rząd i przez Radę państwa reprezentowany, Sejm bowiem uczynił tu wszystko, co do niego należało.

Z tego zaś wynika niezbicie, że skutków zwłoki nie powinna ponosić strona, która jej nie spowodowała, lecz ta, z powodu której zwłoka powstała. Tym skutkiem zwłoki było między innymi, iż skarb państwa przez ten czas zamiast 2,425.000 zł. jak sejmowa ustawa ugodowa postanawiała, opłacał faktycznie 2,625.000 zł., więc o te 200.000 zł. więcej, które z chwilą przyjścia ugody do skutku na ciężar kraju przechodziły.

Sejm też a z nim z pewnością i kraj cały nie przypuszczał nigdy, żeby z powodu owej przez drugą stronę spowodowanej zwłoki, dług kraju co roku narastał niespostrzeżenie o 325.000 zł. i o 200.000 zł., razem o 525.000 zł., i żeby wzrósł w ten sposób do sumy 4.200.000 zł., jaką on z końcem bieżącego roku już ma reprezentować. Nie przypuszczał tego tem bardziej, że skoro jedyną korzyścią, jakiej kraj po ugodzie indemnizacyjnej oczekiwał, była możliwość uregulowania bardzo przykrych stosunków naszego skarbu krajowego i skoro dla tej jedynej korzyści Sejm zgodził się na to, aby kraj ponosił ciężar nowy po 200.000 rocznie, tudzież ciężar długu powstającego z kwoty 325.000 zł. rocznie, toż oczywiście nie można uznać tego słusznem, żeby kraj ponosił ofiarę za te lata, w których nie miał korzyści, ofiarę tę choć częściowo wynagradzających.

Stało się jednak inaczej.

C. k. Rząd wniósł projekt ustawy a Rada państwa zamieniła go w uchwałę, mocą której ugoda indemnizacyjna tak ma być uważaną, jak gdyby była już d. 1. stycznia 1883 zyskała moc prawną, skutkiem czego wszystko, co skarb państwa od r. 1883 po nad 2,100.000 rocznie nadpłacił, a więc i suma 1,400.000 zł., powstała z kwoty 200.000 zł. rocznie przez 7 lat, staje się długiem kraju do skarbu państwa.

Wydział krajowy nie przesądza uchwałąm Sejmu w tym przedmiocie, zapytany jednak o ewentualne terminu spłaty owego długu 1,400.000 zł. oświadczyć musi, iż nie mogłoby Sejmowi innego uczynić wniosku jak tylko ten, żeby ta suma spłaconą była w sposób analogiczny temu, jak powstała t. j. przez siedm po sobie następujących lat od chwili, gdy nkończoną zostanie unormowana w art. 4. ugody spłata długu z corocznych zaliczek po 325.000 zł. powstałego. Przemawia za tem także wzgląd na obecne i przyszłe położenie skarbu krajowego.

Przy największej, najskrupulatniejszej oszczędności tak Wydziału krajowego jak i Sejmu i jego komisji budżetowej, krajowe dodatki do podatków, licząc razem z indemnizacyjnymi dochodzą do bardzo wysokiej kwoty 62 ct. od 1 zł. bezpośrednich podatków.

Jak szybko zaś rosła te wydatki, od których Sejm się uchylić nie może, bo one z ustawy płyną a uchylićby się i nie chciał, bo one są prawdziwie produkcyjne, dowodzi budżet funduszu szkolnego na r. 1891 o 156.000 zł. wyższy niż na r. 1890 i niedobór funduszu emerytalnego, obecnie po raz pierwszy na fundusz krajowy spadający w kwocie 78.000 zł. Jeżeli do tego dodamy 200.000 zł. rocznie, które wskutek ugody indemnizacyjnej kraj płacić będzie musiał ponad dzisiejsze dodatki, to musimy przyjść do przekonania, że do ukończenia spłaty indemnizacji o zwrocie owych 1,400.000 zł.

mowy być nie może. W r. 1898 ustają wszelkie zasiłki ze skarbu państwa dla funduszków indemnizacyjnych, ale na kraju ciąży blisko milionowa rata półroczna funduszu indemnizacyjnego Galicyi wschodniej. W latach 1899, 1900 i 1901 musi kraj spłacić przewidziane ustawą ugodową 4,875.000 zł. czyli po 1,625.000 zł. rocznie, a gdy obliczymy, jak wysoko do tego czasu urosną wydatki, choćby samego tylko funduszu szkolnego, nie licząc innych rubryk krajowego budżetu, spłata owych 1.400.000 zł. w ciągu tych trzech lat (więc po 466.666 zł. rocznie) okaże się znowu niemożliwą. Blisko przez pół wieku dług indemnizacyjny ciążył na naszym kraju niesłychanie dotkliwie tak, że gdy z łaski Najjaśniejszego Pana uzyskał kraj prawa samorządu, nie można było z praw tych na rzecz ekonomicznego i umysłowego rozwoju kraju dostatecznie skorzystać, wszelka bowiem energiczniejsza akcyja w tym kierunku rozbijała się o brak zasobów finansowych, zaangażowanych w niestosunkowo wysokim stopniu na spłatę długu indemnizacyjnego. Obecnie, gdy zbliża się chwila, w której można będzie przykre stosunki skarbu krajowego uporządkować, opodatkowanych przed dalszem podnieszeniem podatkowego ciężaru krajowego ochronić, a kwoty, na ekonomiczne wzmocnienie kraju w budżet nasz wstawiane, podnieść, Wydział krajowy niepłonną ma nadzieję, że c. k. Rząd nie tylko żądanych na tej drodze utrudnień czynić nie będzie, ale przeciwnie, ile w jego mocy, pomocną poda rękę do wzmoczenia sił tego kraju, które są zarazem siłami monarchii.

Utрудnieniem zaś byłoby bardzo znacznem, gdyby spłata ciężaru 1,400.000 zł. i to ciężaru nie z winy kraju powstałego i który, biorąc rzecz ze stanowiska ścisłej słuszności, nie powinien był na kraj nasz spaść, nastąpić miała wcześniej niż po całkowitej spłacie wszelkich z tytułu indemnizacji na kraju ciężących zobowiązań i w ratach wyższych aniżeli te, z jakich ta suma powstała t. j. po 200.000 zł. rocznie.

W nadziei, że świetne c. k. Prezydium zechce ten nasz wniosek u c. k. rządu z całą stanowczością poprzeć, jako jedynie odpowiadający i słuszności i znanym Mu najlepiej stosunkom naszego kraju, Wydział krajowy przy tej sposobności poruszyć jeszcze musi sprawę kwoty 200.000 zł. za rok 1890, o której ustawa ugodowa żadnej nie czyni wzmianki. W motywach do przedłożenia rządowego z projektem ugody indemnizacyjnej (L. 943 załączników do stenograf. sprawozdań X. sesyi Rady państwa) czytamy, iż co do rozliczenia kwot za rok 1890 projekt ustawy ugodowej żadnych nie zawiera postanowień, ponieważ przewidywane dojście do skutku ugody w pierwszej połowie b. r. dozwoli faktyczny dodatek ze skarbu państwa na r. 1890 ograniczyć do przewidzianych w ugodzie kwot 2,100.000 zł. i 325.000 zł.

Gdy jednak wypowiedziane przez c. k. Rząd oczekiwanie, iż ugodą już w pierwszej połowie b. r. stanie się prawomocną, zawiodło; gdy niepodobieństwem jest w tej chwili, skoro już koniec roku się zbliża, myśleć o dodatkowym podwyższeniu dodatków indemnizacyjnych o 2 et., skoro dodatki te już są w wysokości 26 et. legalnie rozpisane, każdemu kontrybuentowi wymierzone i przez 3 kwartały pobierane, gdy szczególnie w tym roku po zeszłorocznej klęsce rolniczej podwyższenie dodatków jest niemożliwem, przeto Wydział krajowy nie przypuszcza, aby c. k. Rząd chciał z przytoczonego powyżej ustępu motywów tę wyprowadzić konsekwencję, że już za rok 1890 nie skarb państwa dopłaci sumę 200.000 zł. ale kontrybuenti.

Zdaniem Wydziału krajowego zasiłek ze skarbu państwa na rok 1890 wynosić jeszcze powinien pełną dotychczasową sumę 2,625.000 zł., zaś do nadpłaty kwoty 200.000 na rok bieżący stosuje się to wszystko, cośmy wyżej o ciężarze 1,400.000 zł. powiedzieli i dla tego zwrot tegorocznej nadpłaty nastąpić powinien tak samo jak sumy 1,400.000 zł. Byłaby to w takim razie ósma roczna rata spłaty mającej się zacząć w roku 1902.

Wydział krajowy uprasza, aby świetne c. k. Prezydium zechciało tę naszą propozycję, gdzie należy przedłożyć i poprzeć, ze względu zaś, iż przed zebraniem Sejmu musi Wydział krajowy opracować całkowity plan finansowy, odpowiadający sytuacji przez ugodę indemnizacyjną stworzonej, prosimy o rychłą ile możności odpowiedź na niniejszą odezwę naszą.

Alegat 3. do sprawozdania LW. kr. 43.081/890.

Odpis odezwy c. k. Prezydyum Namiestnictwa we Lwowie z dnia 22. września 1890, L. 10226 do Wydziału krajowego we Lwowie.

Według czwartego ustępu umowy, do zawarcia której ustawa państwowa z dnia 5. czerwca r. 1890 dz. u. p. L. 110, c. k. rząd upoważnia, kraj zwrócić ma skarbowi państwa w latach 1899, 1900 i 1901 w ratach po 1,625.000 zł. nieoprocentowane zaliczki przez skarb państwowy funduszom indemnizacyjnym galicyjskim w latach od 1883 do 1997 wypłacone.

Nie może zatem podlegać trudności, aby dodatki do podatków, które kraj w tym celu przez powyższe trzy lata pobierać musi, wstawiono także w budżet krajowy na rok 1902 i umorzono w tymże roku w całości sumę 1,400.000 zł. należącą się skarbowi państwa z tytułu nadpłat uiszczonych funduszom indemnizacyjnym w latach od 1883 do 1889. Sądzę, że propozycya ta jest słuszną i znajduje zupełne uzasadnienie w rzeczywistym stanie sprawy.

Kraj nie będzie taką spłatą nadmiernie obciążony, a c. k. rząd odracza termin zwrotu kwoty 1,400.000 zł. płatnej właściwie w chwili zawarcia umowy do czasu, kiedy kraj wywiąże się z wszystkich innych zobowiązań z tytułu indemnizacji na nim ciążyących.

Upraszam zatem Świetny Wydział krajowy, aby raczył odstąpić od propozycji swych zawartych w szacownej odezwie z dnia 2. b. m. L. 38.040 i przyjął warunki powyżej opisane, które mi udzielił Jego Exzellenca Pan Minister skarbu reskrytem z dnia 13. b. m. L. 4.630.

Jeżeliby kraj nie mógł również uiścić zaraz udzielonej mu w roku 1890 ze skarbu państwa nadpłaty w kwocie 200.000 zł., gotów jest c. k. rząd zastosować w tym wypadku piąty ustęp umowy i uważać pomienioną kwotę jako oprocentowaną 5% zaliczkę, którą kraj spłaci skarbowi państwa w sposób ustanowiony w drugiej alinei piątego ustępu rzeczonyj umowy.

Do propozycji zawartej w szacownej odezwie z dnia 2. b. m. L. 38.040, aby nadpłatę za rok 1890 doliczyć do nadpłat z lat od 1883 do 1889 i objąć ją tą samą umową, c. k. rząd przychylić się nie może dla braku upoważnienia w odnośnej ustawie. Świetny Wydział krajowy raczy się zastanowić nad propozycjami, które w imieniu c. k. rządu niniejszem przedstawiam, uznać je jako korzystne dla kraju i zakomunikować mi swe szacowne zdanie.

Gdy nastąpi porozumienie w sprawie nadpłat, będzie można przystąpić bezzwłocznie do wykonania określonej ustawy państwowej z dnia 5. czerwca b. r. umowy.

Alegat 4. do sprawozdania LW. kr. 43.081/890.

Odpis odezwy Wydziału krajowego z 24. września 1890 L. 40.664
do Prezydyum c. k. Namiestnictwa we Lwowie.

W odpowiedzi na szacowną odezwę z dnia 22. b. m. L. 10.226|pr. w sprawie terminów zwrotu sumy 1,400,000 zł., którą w myśl art. II. ustawy z 5. czerwca 1890. Dz. p. p. Nr. 110 kraj skarbowi państwa ma zwrócić, tudzież kwoty 200,000 zł. przez skarb państwa za rok 1890 funduszom indemnizacyjnym nadpłaconej, Wydział krajowy ma zaszczyt oznajmić co następuje:

Na propozycję, aby kwota 1,400,000 zł. była w r. 1902 w całości jednorazowo spłacona, Wydział krajowy zgodzić się nie może i nie mógłby przed Sejmem wziąć odpowiedzialności za jej przyjęcie.

Przedewszystkiem bowiem nie możemy uznać słusznem zapatrywanie c. k. Rządu, jakoby powyższa kwota miała być właściwie płatną w chwili zawarcia ugody o uregulowanie stosunku skarbu państwa do funduszków indemnizacyjnych galicyjskich. Powołujemy się w tym względzie na odezwę naszą z dnia 2. b. m. L. 38.040, w której wykazaliśmy, iż owa suma 1,400,000 zł. nie z winy kraju ani jego Reprezentacji urosła, kraj bowiem był gotów od r. 1883 do 1889 kwotę 200,000 zł. rocznie dopłacać, a zwłoka w przyjęciu ugody przez drugą stronę kontraktującą nie powinna była stworzyć nadmiernego ciężaru dla tej strony, która zrobiła wszystko co do niej należało. Gdyby zresztą powyższa suma była istotnie płatną w chwili zawarcia ugody, trudno przypuścić, ażeby c. k. Rząd, który z tak wielką troskliwością przestrzega interesów skarbu państwa, był w projekcie ustawy z 5. czerwca 1890 zamieścił ustęp, iż co do sposobu spłaty owej sumy 1,400,000 zł. ma być osobna umowa z krajem zawarta.

Również nie może Wydział krajowy zgodzić się na argumentację, że skoro w myśl powołanej powyżej ustawy ugodowej, kraj może w latach 1899, 1900 i 1901 spłacać po 1,625,000 zł. to nie może podlegać trudności, ażeby w r. 1902 z dodatków do podatków opłacić sumę 1,400,000 zł. Kiedy Sejm krajowy w roku 1882 uchwalał projekt ugody indemnizacyjnej, i nie ze względu na jakąś finansową korzyść kraju, ale dla zakończenia tej ze wszechmiar przykraj sprawy w imieniu kraju przyjął pewne ciężary, określił on ściśle granice tych ciężarów, stosując je do sił finansowych kraju. Przyjął więc podwyższenie rocznego ciężaru o 200,000 zł. od r. 1883 aż do r. 1897 włącznie, przyjął następnie spłatę trzech rat rocznych po 1,625,000 zł., ale przypuszczał, że na tem się skończy, że dalej żadnych większych ciężarów kraj ponosić nie będzie.

Jeżeli nie z winy Sejmu narósł krajowi dług 1,400,000 zł., byłoby to wręcz niezgodne z intencjami, jakie miał Sejm, uchwalając ugodę, gdyby ta suma odrazu miała być spłaconą, a nie w ratach takiej wysokości, o jaką Sejm wtedy uznał możliwość podwyższenia ciężarów krajowych t. j. w ratach po 200,000 zł. rocznie. Że z największym wysiłkiem kraju w latach 1899, 1900 i 1901 będą spłacane kwoty 1,625,000 zł. rocznie, z tego bynajmniej nie wynika, by „nie podlegało żadnej trudności“ wyężenie sił finansowych kraju jeszcze przez rok jeden. A to tem bardziej, że jak już w odezwie naszej z dnia 2. b. m. L. 38.040 mieliśmy zaszczyt nadmienić, inne zwyczajne wydatki funduszu krajowego bardzo szybko wzrastają i wzrastać ciągle muszą.

Nie będziemy powtarzali cyfr, któreśmy w powyższej odezwie przytoczyli, przypominamy je dla okazania, jak mylnem jest przypuszczenie, że „bez trudności“ zdoła kraj w roku 1902 ponieść ciężar jednorazowej spłaty 1,400,000 zł. Wydatki zwyczajne będą wtedy tak znaczne, a wysiłek lat 1899, 1900 i 1901 pozostawi w budżetach krajowych takie po sobie ślady, że wobec tego wszystkiego trudno bez trwogi patrzeć na finansową przyszłość kraju, a na jednorazową spłatę sumy 1,400,000 zł. zgodzić się nie podobna.

Wydział krajowy przeto nie cofa wyrażonego w odezwie z 2. września b. r. zdania, że jedynie sprawiedliwym sposobem spłaty sumy 1,400,000 zł. byłoby, gdyby spłata nastąpiła w podobny sposób, w jaki dług ten bez winy kraju powstał, t. j. w siedmiu rocznych ratach po 200,000 zł.

Ażeby jednak nie utrudniać rokowań i nie opóźniać ostatecznego dzieła ugody i kierując się tą samą gotowością do ustępstw w granicach możliwości, jaką się kierował Sejm, kiedy w roku 1882 ugodę uchwalał, oświadcza Wydział krajowy, iż byłby gotów przedłożyć Sejmowi propozycję spłacenia sumy 1,400,000 zł. w trzech rocznych ratach, a mianowicie w r. 1902 i 1903 po 500,000 zł. a w r. 1904 400,000 zł. w nadziei, że c. k. Rząd przystanie na to bardzo znaczne z naszej strony ustępstwo, iż raty roczne więcej niż w dwójnasób podnosimy, a termin spłaty więcej niż o połowę skracamy w stosunku do tego, co w naszym przekonaniu za sprawiedliwe uważamy.

Co do spłaty kwoty 200.000 zł. za rok 1890 zgadzamy się na uczynioną nam propozycję, aby do tej kwoty zastosować piąty ustęp umowy i uważać tę kwotę jako oprocentowaną 5% zaliczkę, którą według alinei drugiej, piątego ustępu umowy spłacałyby fundusze indemnizacyjne Galicji wschodniej i zachodniej z ewentualnych rocznych zwyżek.

Kończąc upraszamy, by świetne c. k. Prezydium raczyło tę naszą propozycję gdzie należy przedłożyć i poprzeć, a ze względu na bliski już termin rozpoczęcia obrad sejmowych decyzję c. k. Rządu w tej sprawie ile możności przyspieszyć.

Alegat 5. do sprawozdania Wydziału krajowego LW. 43081/890.

Odpis odezwy c. k. Prezydium Namiestnictwa we Lwowie z d. 7. października 1890 L. 10.873/pr. do Wydziału krajowego.

Na szacowną odezwę z d. 24 września 1890 L. 40664 upoważnił mnie Jego Excelencya pan Minister skarbu reskryptem z d. 3. października 1890 L. 4950 do oświadczenia, że c. k. rząd przychylił się do wniosku, jaki świetny Wydział krajowy Sejmowi przedłożył zamierza, a mianowicie, aby zwrot nadpłat udzielonych ze skarbu państwa funduszom indemnizacyjnym Galicji wschodniej i zachodniej w latach 1883 do 1889 w łącznej kwocie 1.400.000 zł. nastąpił w trzech rocznych ratach, a to w latach 1902 i 1903 po 500.000 zł. zaś w roku 1904 w kwocie 400.000 zł.

Upraszam przeto uprzejmie świetny Wydział krajowy, by zechciał powyższy swój wniosek przedłożyć na jednym z pierwszych posiedzeń tegorocznej sesji sejmowej i udzielić mi jak najspieszniejszą powziętą w tej mierze uchwałę sejmową, albowiem od spieszного zawarcia tak głównej umowy, wskazanej w art. I. ustawy państwowej z d. 5. czerwca 1890 Dz. u. p. Nr. 110, jakoteż układu co do zwrotu powyższych nadpłat zawisło, aby oddanie funduszy indemnizacyjnych w zarząd Reprezentacji kraju jeszcze w ciągu bieżącego roku nastąpić mogło.

Ponieważ powołanym reskryptem oznajmił Jego Ekszellenca pan Minister skarbu, że odnośny układ ma być zawarty w formie osobnej umowy, przeto mam zaszczyt udzielić świetnemu Wydziałowi krajowemu zarys tej umowy z uprzejmą prośbą, by równocześnie z przesłaniem uchwały sejmowej, powziętej w sprawie terminów zwrotu nadpłat w kwocie 1.400.000 zł., zechciał objawić swe zdanie, czy z dołączonym projektem umowy się zgadza.

Do alegatu 5 do sprawozdania LW. 43081/890.

Übereinkommen

welches zwischen der k. k. Staatsverwaltung und dem Landesauschusse des Königreiches Galizien und Lodomerien sammt dem Grossherzogthum Krakau im Namen der Landes-Vertretung in Betreff der Rückzahlung der aus dem Staatsschatze für die Grundentlastungsfonde von Ost- und Westgalizien geleisteten Ueberzahlungen abgeschlossen worden ist.

1. Die in den Jahren 1883 bis einschliesslich 1889 aus dem Staatsschatze für die Grundentlastungsfonde von Ost und Westgalizien geleisteten Ueberzahlungen von jährlichen 200.000 fl. somit zusammen mit 1.400.000 fl., deren Rückzahlung im Grunde Art. II. des Gesetzes vom 5 Juni

1890 R. G. B. Nr. 110 dem Lande obliegt, verpflichtet sich das Land binnen drei Jahren vom Jahre 1902 angefangen und zwar in den Jahren 1902 und 1903 zu je 500.000 fl. dagegen im Jahre 1904 den Restbetrag vom 400.000 fl. zurückzuzahlen.

2. Das Land ist schuldig behufs Erfüllung der Verpflichtung zur Rückzahlung der obigen Beträge in den obigen Jahren die erforderlichen Steuerzuschläge festzustellen und einzuhoben.

3. Dieses Uebereinkommen wird in zwei gleichlautenden ungestempelten mit der Unterschrift des Finanzministers dann des Landmarschalles und zweier Mitglieder des Landesausschusses versehenen Exemplaren ausgefertigt, deren eines bei dem k. k. Finanzministerium, das andere bei der galizischen Landesvertretung aufzubewahren ist.

Wien am Lemberg am